

Sosiaali- ja terveysministeriö

LAUSUNTO

22.2.2023

Ammattihenkilölainsäädännön soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön tehtävärakenteiden ja tehtäväjaon toimintamallien kehittämisessä (VN/3955/2023)

Talentia kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä ammattihenkilölainsäädännön soveltamisohjeen valmistelusta tukemaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön tehtävärakenteiden ja tehtäväjaon toimintamallien kehittämistä.

Talentia pitää ohjetta tarkoituksenmukaisena ja kattavana, mutta esittää seuraavat täsmennystarpeet:

- Ohjeen on tarkoitus toimia ammattihenkilölainsäädännön soveltamisohjeena. Siksi ohjeessa tulisi myös korostaa työnantajien velvollisuutta perehtyä huolellisesti ammattihenkilölainsäädännön sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnalle asetettaviin vaatimuksiin.
- Käsitteen työnkuva sijaan Talentia esittää käytettäväksi käsitettä tehtäväkuvaus, jolla on yhteys myös tehtävän vaativuuden arviointiin.
- Ohjeessa painotetaan ammattihenkilölainsäädännön turvaavan asiakas- ja potilasturvallisuutta. Ohjeessa viitataan myös muussa lainsäädännössä olevaan ammattihenkilöiden toimintaa koskevaan sääntelyyn, jota tulee täydentää myös maininnalla sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetulla lailla (812/2000). Vastaava potilaan asemaa ja oikeuksia koskeva laki ohjeeseen jo sisältyy.
- Ammattihenkilölainsäädännön rajoittavan luonteen vuoksi ohjeessa painotetaan sen suppeaa tulkintaa. Myös tässä kontekstissa tulee ohjeessa korostaa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista sekä sosiaalihuollon asiakaslakiin ja potilaslakiin sisältyviin säännöksiin asiakkaiden ja potilaiden oikeuksista laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon sekä terveyden- ja sairaanhoitoon. Ammattihenkilölainsäädännön suppea tulkinta ei saa johtaa asiakkaiden ja potilaiden oikeuksia kaventaviin ratkaisuihin.
- Ohjeessa todetaan, että työnantajilla on laaja harkintavalta ja mahdollisuudet hyödyntää joustavia työjärjestelyitä ammattihenkilöiden keskinäisessä työnjaossa ja toimintamalleissa. Talentia edellyttää tämän kohdan selkeyttämistä siten, että kyse on ensisijaisesti eri ammattihenkilöryhmien sisäisestä työnjaosta ja toimintamalleista eikä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöryhmien välisestä työnjaosta ja toimintamalleista.
- Koska ohjeessa on tosiasiallisena hallintotoimintana toteutettavasta terveydenhuollosta mainittu tutkimus, taudinmääritys ja hoito, tulisi sosiaalihuollosta julkisen vallan käyttöön liittyen mainita laillistettujen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tehtävien jaon kannalta käytännössä toistuvien epäselvyyksien välttämiseksi sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) tarkoituksenmukaisen sosiaalihuollon ammattihenkilön vastuulle säädetty palvelutarpeen arviointi ja se, että erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa aina virkasuhteinen

sosiaalityöntekijä. Huomioon on otettava myös STM:n julkaisun Sosiaalityö julkisena hallintotehtävänä (2019:47, s. 28) mukaan myös se, että palvelutarpeen arviointia ei voida organisatorisesti erottaa palvelujen myöntämistä koskevasta päätöksenteosta: vastuun palvelutarpeen arvioinnista ja sen pohjalta tehtävistä päätöksistä tulee olla samalla taholla. Lisäksi tässä yhteydessä ohjetta on tarpeen täydentää myös sosiaalihuollon ammattihenkilölain 9 §:ssä säädetyillä sosiaalityöntekijän erityisillä velvollisuuksilla.

- Henkilöstön osaamisen varmistamiseksi on keskeistä, että ohjeessa korostetaan täydennyskoulutuksen toteutumista. Täydennyskoulutuksen ohella ohjeessa tulee kannustaa laajemmin henkilöstön osaamisen kehittämiseen palvelutarpeisiin vastaamiseksi sekä ammattihenkilöille osaamisen kehittymisen pohjalta rakennettaviin tehtäväkierron ja työurien malleihin ja käsitellä näin myös ammattihenkilöiden pito- ja vetovoimaa.
- Ammattihenkilöiden ja muiden välisen tehtävien jaon kirjauksissa on painopiste muissa kuin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöissä. Tässä yhteydessä avustavan henkilöstön tehtäviä tarkastellaan vain terveydenhuollon kontekstissa eli ohjetta tulee täydentää myös sosiaalihuollon ulottuvuudella.

SOSIAALIALAN KORKEAKOULUTETTUIEN AMMATTIJÄRJESTÖ TALENTIA RY

Jenni Karsio
puheenjohtaja

Jaana Manssila
erityisasiantuntija

Lisätietoja: Jaana Manssila, jaana.manssila@talentia.fi, 09 3158 6025.

